

Смілянець Тетяна Леонідівна,
головний інспектор відділу організації соціальної роботи
управління соціально-психологічної роботи
Департаменту кадрового забезпечення
Національної поліції України

ПСИХОЛОГІЧНА МОТИВАЦІЯ ПРАЦІВНИКІВ СИСТЕМИ МВС В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Працівники системи МВС в умовах воєнного стану потенційно стикаються зі стресом, тривогою та іншими психологічними проблемами, які можуть впливати на їхню мотивацію. Тому, психологічна допомога та консультування фахівця можуть бути важливими засобами для її підтримки.

Важливо забезпечити працівників системи МВС необхідними ресурсами та підтримкою для виконання функціональних обов'язків, а також створити умови для їхнього професійного зростання та розвитку.

Мотивація в умовах воєнного стану є важливою умовою забезпечення ефективної діяльності працівників системи МВС та інших службових осіб, які залучені до захисту державних інтересів у такі складні часи. Для забезпечення психологічної мотивації в умовах воєнного стану розглянемо такі практично-мотиваційні фактори:

– підвищення рівня безпеки. Умови воєнного стану можуть бути дуже небезпечними для життя і здоров'я працівників системи МВС та інших службових осіб. Тому важливо забезпечити максимальний рівень «психологічної безпеки» для них та їхніх близьких. Це може зробити таку роботу суб'єктивно менш «страшною» та збільшити мотивацію для виконання своїх обов'язків;

– стимулювання саморозвитку та професійного зростання. Умови воєнного стану можуть бути важкими, але водночас вони можуть забезпечити унікальні можливості для саморозвитку та професійного зростання. Важливо створити систему підтримки та навчання, щоб працівників системи МВС та інших службові особи мали можливість покращувати свої навички та знання, що збільшить їхню мотивацію для виконання своїх обов'язків;

– соціальна підтримка. Умови воєнного стану можуть бути дуже виснажливими та емоційно складними. Важливо створити систему соціальної підтримки, щоб працівники мали можливість обговорювати свої проблеми та отримувати підтримку від колег та фахівців-психологів;

– визнання та похвала. Важливо забезпечити працівникам відчуття визнання та похвали за їхню роботу. Відзнаки, премії та інші форми визнання можуть бути ефективними засобами стимулювання мотивації;

– керівництво та лідерство. Важливо, щоб керівництво підрозділів було ефективним та давало зрозуміти працівникам, що їхні зусилля та внесок у роботу дійсно оцінюються. Крім того, лідерство може бути дуже важливим в умовах воєнного стану, де військовослужбовці повинні працювати в складних та стресових ситуаціях;

– цінності та місія. Актуально забезпечити працівникам відчуття зв'язку з цінностями та місією своєї служби. Якщо працівники вірять у свою місію та бачать сенс у своїй роботі, це може бути могутнім стимулом для них у складних умовах воєнного стану;

– матеріальна та фінансова підтримка. Важливо забезпечити працівників рівень матеріального забезпечення та фінансової підтримки. Це може включати оплату праці, медичне страхування та інші форми підтримки, що можуть зробити роботу працівників менш стресовою та забезпечити їхню мотивацію для виконання своїх обов'язків.

Значимо, щоб керівництво розуміло важливість фактору мотивації працівників та використовувало різноманітні методи для збереження та збільшення їхньої мотивації, такі як моральна підтримка, пошанування, можливості кар'єрного зростання та навчання, матеріальна підтримка, розвиток бойових навичок, та інші.

Психолог, який займається мотиваційною роботою з працівниками системи МВС, повинен мати високу кваліфікацію та знання з психології особистості, мотивації, соціальної та організаційної психології. Важливо також, щоб психолог мав досвід роботи з військовими, з людьми, які працюють у сфері військової діяльності або сам особистим прикладом може виступити мотиватором.

Психолог може проводити мотиваційну роботу з працівниками на різних етапах служби, починаючи від початку війни та закінчуючи звільненням зі служби. Основна мета мотиваційної роботи полягає в підтримці та збереженні мотивації працівників, а також в створенні умов для їхнього професійного зростання та розвитку.

Психолог може проводити індивідуальні та групові консультації, тренінги та семінари з мотиваційних тем. Він також може працювати з працівниками системи МВС та їхніми сім'ями, надаючи їм психологічну підтримку та поради зі збереження мотивації

в умовах військової діяльності та в повсякденному житті. Психологічна підтримка сімей працівників системи МВС може грати важливу роль у збереженні мотивації працівників. Психолог може надати сім'ї працівника інформацію про можливості підтримки та ресурси, які доступні їм під час військової служби. Також психолог може допомогти розв'язати конфлікти, які виникають у сім'ї працівника внаслідок його відсутності або труднощів, які виникають на службі.

Психолог може також надати підтримку сім'ям працівників в період перед від'їздом в зону бойових дій, а також під час повернення з війни. Вони можуть надавати сім'ям інформацію про можливі ризики та труднощі, з якими вони можуть зіткнутися, і допомогти їм розробити стратегії, які допоможуть їм пережити ці випробування.

Також психолог може надати психологічну підтримку самим працівникам. Це може включати допомогу в управлінні стресом, надання порад щодо управління емоціями, розвиток навичок підвищення самооцінки та самодисципліни.

Крім того, психолог може проводити діагностику мотивації працівників та допомагати їм окреслити особисті та професійні цілі, які можуть стати джерелом мотивації для подальшої служби. Важливо, щоб психолог мав навички роботи з працівниками та військовими відповідно до їхнього професійного досвіду, пережитих травмуючих подій, враховуючи місцевість де проводяться бойові дії.

Мотивація працівників системи МВС є надзвичайно важливою, оскільки вона безпосередньо впливає на ефективність роботи та загальний успіх результатів діяльності. Якщо працівник не має достатньої мотивації для виконання своїх обов'язків, то він може стати менш ефективним та знизити рівень своєї продуктивності.

Крім того, служба є складною та небезпечною роботою, і без достатньої мотивації працівники можуть втратити віру в успіх своїх дій та у своїх можливостях. Це може призвести до погіршення психологічного стану що, в свою чергу, може погіршити фізичну та емоційну стійкість.

Важливо пам'ятати, що мотивація – це індивідуальний особистісний феномен, і що різні працівники можуть бути мотивовані різними чинниками. Тому, кожен працівник повинен мати можливість обирати свої цілі та мотиви, що допоможе їм зберегти свою мотивацію в умовах воєнного стану.

Отже, мотивація в умовах воєнного стану є складною проблемою, яка вимагає комплексного підходу. Важливо забезпечити працівникам необхідну підтримку та ресурси, створити умови для

професійного зростання, звернути увагу на психологічний аспект мотивації та дати можливість кожному працівнику обрати свої цілі та мотиви.

УДК 159.944

Тімченко Олександр Володимирович,
головний науковий співробітник
навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової
психології науково-дослідного центру
Національного університету цивільного захисту України,
доктор психологічних наук, професор
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8733-8076>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ДСНС УКРАЇНИ

Розглядаючи концептуальні основи психологічного супроводу професійної діяльності працівників ДСНС України у повсякденних умовах та в умовах надзвичайної ситуації техногенного, природного, соціального та/або воєнного характеру [1], нами була запропонована багаторівнева система, яка складається з п'яти структурно-функціональних блоків: (1) комплекс заходів щодо обліку умов та особливостей професійної діяльності рятувальників; (2) комплексна оцінка та моніторинг психофізіологічного стану працівника ДСНС; (3) комплекс заходів з психологічного забезпечення професійної діяльності працівників ДСНС; (4) інформаційно-аналітичне забезпечення моніторингу професійного навантаження та стану психологічного здоров'я працівників ДСНС; (5) комплекс заходів щодо розвитку психореабілітаційної бази та спеціалізованої медико-психологічної допомоги працівникам ДСНС.

На наше глибоке переконання, в основу організації роботи з психологічного супроводу професійної діяльності працівників ДСНС має бути покладено саме поняття про психологічну реабілітацію як про інтегративний процес, основними, базовими завданнями якого є розвиток та зміцнення у рятувальника вміння справлятися з фізичними та, особливо, психічними навантаженнями та стрес-факторами професійної діяльності, розвиток психологічної стійкості особистості, активних копінг (стрес-долаючих) стратегій та установок особистості на відновлення, збереження та підтримання власного психологічного здоров'я, професійної працездатності та професійного довголіття.